

Programa școlară
pentru disciplina

Introducere în pedagogie

Clasa a IX-a
Curriculum de specialitate (CS)
pentru filiera vocațională profilul pedagogic,
specializarea *Pedagogia educației nonformale*

- 2025 -

Disciplina „*Introducere în pedagogie*” are un rol fundamental în formarea inițială a elevilor care optează pentru profilul pedagogic, specializarea ***Pedagogia educației nonformale***. Aceasta urmărește dezvoltarea unei înțelegeri teoretice și practice a conceptelor de bază ale pedagogiei, oferind elevilor cunoștințele fundamentale necesare pentru înțelegerea procesului educațional și a pedagogiei ca știință aplicată. Aceasta răspunde nevoii de formare timpurie a unei perspective pedagogice integrate, adaptate provocărilor educației contemporane. În contextul în care educația nonformală capătă un rol tot mai important în dezvoltarea personală și socială a educabililor, această disciplină oferă elevilor cadrul conceptual și metodologic necesar pentru a înțelege și valorifica diversitatea formelor de învățare.

Se urmărește dezvoltarea competențelor de bază ale viitorului absolvent al *Pedagogiei educației nonformale*, oferind cunoștințe despre fundamentele educației, teoriile și modelele pedagogice, comunicarea cu educabilii și factorii implicați, înțelegerea și aplicarea formelor educației (formală, nonformală, informală), analiza mediilor educaționale și integrarea noilor educații (ecologică, digitală, interculturală, civică etc.) ca expresii ale unei educații moderne și incluzive, etica profesională, dezvoltând totodată și competențe de analiză, reflecție critică și argumentare, care stau la baza formării viitorilor specialiști în pedagogia educației nonformale. Accentul se pune pe aplicarea cunoștințelor în activități nonformale, stimularea creativității și dezvoltarea gândirii critice.

Ocupă un statut de disciplină de specialitate obligatorie în cadrul profilului pedagogic, fiind parte integrantă a curriculei pentru clasa a IX-a. Prin intermediul său, se asigură fundamentul teoretic și practic necesar pentru înțelegerea proceselor educaționale, contribuind astfel la formarea competențelor de bază pentru activitatea profesională în domeniul educației nonformale.

Prin parcurgerea acestei discipline, elevii vor dobândi o viziune clară asupra rolului educației în societate, înțelegând interdependența dintre educația formală, nonformală și informală. De asemenea, li se va dezvolta capacitatea de a analiza critic situații educaționale, vor învăța să utilizeze responsabil resurse educaționale variate, formându-se astfel o atitudine reflexivă și etică față de actul educațional.

Disciplina se conectează coerent cu alte domenii de studiu precum psihologia, sociologia, comunicarea, educația civică și digitală, oferind elevilor oportunități de învățare integrată. Activitățile propuse în cadrul orelor permit aplicarea cunoștințelor în contexte reale, prin proiecte, ateliere, activități comunitare și parteneriate educaționale. Curricula promovează valori precum: respectul pentru diversitate și incluziune, responsabilitatea în actul educațional, deschiderea către învățare continuă, implicarea activă în comunitate, gândirea critică și creativă.

Prin abordarea sa integrată, disciplina „*Introducere în pedagogie*” contribuie la formarea unei identități profesionale timpurii, oferind elevilor instrumentele necesare pentru a deveni specialiști în domeniul educației nonformale, competenți, responsabili și inovatori. Este o disciplină esențială în dezvoltarea unei culturi pedagogice solide, adaptate nevoilor educației secolului XXI, ținând cont de rolul crescând al educației nonformale în dezvoltarea personalității pe tot parcursul vieții. Este relevant pentru formarea pedagogică inițială pertinentă a absolvenților acestui profil și faptul că achizițiile dobândite prin parcurgerea de activități de educație nonformală, se pliază pe diferite forme ale educației nonformale, fiind astfel recunoscute rezultatele învățării în contexte specifice. De aceea, disciplinele pedagogice studiate, inclusiv *Introducere în pedagogie*, formează competențe de analiză a acțiunilor educaționale (formale, nonformale) și reflecție, evaluare critică a acestora, de stabilire a interdependenței dintre formele educației, dintre dimensiunile, laturile educației, de proiectare de activități educaționale de tip nonformal în contexte variate și pentru categorii diferite de posibili beneficiari, de comunicare cu diferiți actori educaționali și utilizare critică a unor resurse variate pentru o educație de calitate.

Dincolo de competențele pe care le propunem, programa pune accentul în mod semnificativ pe dezvoltarea competențelor cheie, care vizează dezvoltarea de abilități specifice literației, dezvoltarea gândirii critice și a capacității reflexive și autoreflexive, pe utilizarea critică de resurse diverse și dezvoltarea competențelor digitale.

Conținuturile propuse, în corelație cu competențele generale și specifice vizate, sunt proiectate pentru a fi parcurse, conform Planului-cadru, în câte **2 ore pe săptămână**. Acest lucru a presupus o selecție riguroasă a lor și o transpoziție didactică ce ține cont de particularitățile de vârstă ale elevilor de clasa a IX-a dar și de caracterul de disciplină nouă în curriculum-ul parcurs de elevi, de calitatea de disciplină aparținând curriculum-ului de specialitate pentru clasele de profil pedagogic, specializarea ***Pedagogia educației nonformale***.

De asemenea, dozarea conținuturilor a ținut cont și de necesitatea respectării *Instrucțiunii nr. 8 din 1 septembrie 2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic, în învățământul preuniversitar gimnazial și liceal*, art. 2, astfel încât să existe posibilitatea alocării a 25% din timp activităților remediale, celor de consolidare - fixare, de aprofundare, extindere și / sau cultivarea performanței, precum și de realizare a transferului competențelor în viața de zi cu zi, în funcție de nevoile și interesele reale ale elevilor, precum și de specificul clasei / grupului.

Programa are următoarea structură:

- notă de prezentare
- competențe generale
- competențe specifice
- sugestii de activități de învățare
- conținuturi
- sugestii metodologice.

În planul conținuturilor, programa valorifică dimensiunea nonformală a educației, recunoscând rolul său formativ în dezvoltarea personală și socială a individului. Conceptele fundamentale ale pedagogiei sunt abordate într-o manieră actualizată, corelată cu realitățile educației contemporane – învățarea pe tot parcursul vieții, educația incluzivă, educația digitală și sustenabilă. Totodată, conținuturile favorizează abordarea interdisciplinară și integrarea experiențelor practice, prin utilizarea metodelor participative, studiilor de caz, reflecției personale și a portofoliului de învățare.

Programa disciplinei „*Introducere în pedagogie*” răspunde nevoilor reale ale societății actuale, pregătind elevii să înțeleagă educația ca proces complex, dinamic și contextualizat devinind facilitatori ai învățării în spațiile formale, nonformale și informale. De asemenea urmărește să pună accent pe competențe reflexive, experiențe autentice și educație nonformală, asigurând dezvoltarea unei identități profesionale flexibile și responsabile, pregătind elevii să intervină eficient și creativ în diverse contexte educaționale, adaptate nevoilor societății contemporane.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană.
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.

CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

**COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)**

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.

Clasa a IX-a⁽⁹⁾	
CS 1.1. Definește conceptele fundamentale ale pedagogiei (educație, formare, instruire, dezvoltare, autoeducație, educație permanentă).	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea unei hărți conceptuale „Ce înseamnă educația pentru mine?”; - Discuții ghidate pe texte pedagogice; - Studiu de caz - identificarea funcțiilor educației în diverse contexte educaționale; - Poster - rolul educației în dezvoltarea unei persoane; - Eseu reflexiv – Rețelele de socializare și educația copiilor și adolescenților. - Întocmirea de scheme conceptuale pentru conceptele studiate - Elaborarea unui dicționar explicativ folosind instrumente digitale – Ex. storyjumper.com, canva
CS 1.2. Analizează rolurile și funcțiile educației în dezvoltarea personală și socială.	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea unei fișe comparative despre funcțiile educației; - Dezbateri: „Poate exista societate fără educație?”; - Studiu de caz: manifestarea funcțiilor educației în diverse activități de educație nonformală date; - Brainstorming - Rolul conducător al educației în formarea și dezvoltarea personalității; - Utilizarea instrumentelor digitale colaborative pentru analiza funcțiilor educației în situații concrete.
CS 1.3. Analizează formele educației: formală, nonformală, informală, interacțiunea dintre ele din perspectiva importanței în formarea individului.	<ul style="list-style-type: none"> - Colaj sau portofoliu cu exemple concrete de activități educative din diferite forme; - Analiza unor experiențe personale de educație formală, nonformală, informală; - Diagrame Venn pentru compararea formelor educației; - Micro-cercetare – Educația pe tot parcursul vieții – condiție pentru dezvoltarea oricărei persoane; - Elaborarea unei hărți conceptuale a formelor educației; - Studii de caz – identificarea formelor educației în situații concrete; - Dezbateri: „Ce învață elevii mai bine în contexte nonformale decât la școală?”
CS 1.4. Descrierea mediilor educaționale: familial, școlar, comunitar și digital	<ul style="list-style-type: none"> - Discuție ghidată: „Unde învățăm, de fapt?”; - Studiu de caz comparativ; - Micro-proiect: „Mediul meu educațional”; - Vizită de documentare / parteneriat educațional; - Atelier practic: „Școala digitală” (Explorarea unor platforme și aplicații educaționale (ex. Kahoot, Wordwall, eTwinning, Canva Edu); - Joc de rol: „Un educator în patru lumi”; - Poster colaborativ: „Mediile educaționale – un ecosistem” - Exemplificarea/Descrierea de activități nonformale pentru copii și tineri, specifice mediilor educaționale studiate - Crearea scenariului unei piese de teatru - Analiza de materiale video care descriu medii educaționale în vederea recunoașterii lor
CS1.5. Analizează laturile educației și noile educații (ecologică, interculturală, digitală, civică, pentru sănătate etc.) pentru a interpreta rolul lor în formarea omului contemporan.	<ul style="list-style-type: none"> - Brainstorming: „Ce înseamnă o educație nouă?”; - Studiu în echipă: „O nouă educație – un nou scop”; - Dezbateri: „Educația digitală vs. educația tradițională”; - Studiu de caz: „Noile educații în viața mea”; - Interviu educațional. Exemplificăm :Elevii elaborează un set de întrebări despre „noile educații” și le adresează unui profesor, unui părinte sau unui reprezentant al unui ONG.). - Dezbateri pe teme controversate: etica AI, impactul tehnologiei asupra societății, încălzirea globală

Programa școlară pentru disciplina Introducere în pedagogie – clasa a IX-a, curriculum de specialitate (CS) pentru filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia educației nonformale

Clasa a IX-a⁽⁹⁾

- Analiza de texte/povești privind valorile umane, voluntariatul pentru comunitate etc
- Prezentări multimedia despre laturile educației
- Vizite (învățare topică) – muzee, galerii de arte, zone protejate, agenți economici etc

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare**Clasa a IX-a****CS 2.1. Identifică nevoile de învățare ale diferitelor categorii de educabili implicați în activități de educație nonformală.**

- Studiu de caz: Analiza profilului unor posibili educabili (copii din mediul rural, adolescenți cu dizabilități, refugiați etc.) și identificarea nevoilor lor de învățare.
- Jocuri de rol în care elevii „devin” educabili din diverse contexte și reflectează asupra dificultăților și motivațiilor lor.
- Micro-proiect de cercetare: În echipe, elevii interviuează persoane din comunitate (frați mai mici, vecini, colegi din alte clase etc.) pentru a identifica nevoi reale de învățare.
- Elaborarea unei analize de nevoi de învățare utilizând instrumente simple (chestionar, interviu)

CS 2.2. Analizează documente de proiectare a activităților nonformale stabilind corelații între componentele acestora

- Atelier practic: analiza unei activități educative nonformale cu implicarea comunității.
- Studiu de caz: metoda învățării bazate pe proiect în activitățile nonformale
- Dezbateri : proiect de activitate educațională nonformală (ex. „Școala Altfel”).
- Elaborarea unei hărți conceptuale – proiectarea activităților nonformale
- Analiza critică a unei programe educaționale pentru un cerc tematic (Palatul Copiilor/Clubul Copiilor/Centre de petrecere a timpului liber etc.)

CS 2.3. Propune activități educative nonformale adaptate nevoilor elevilor/copiilor, adolescenților sau comunității.

- Proiect: organizarea unei activități nonformale (ex: campanie ecologică, ateliere de voluntariat).
- Photovoice – Importanța activităților de educație nonformală în dezvoltarea adolescenților
- Elaborarea unei propuneri de program pentru activitățile din Școala Altfel și/sau Săptămâna verde pentru clasa lor / pentru o clasă de nivel primar/preșcolar/ gimnazial/liceal
- Elaborarea unui material, în format digital, pentru promovarea unei activități de educație nonformală

CG 3- Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili**Clasa a IX-a****CS 3.1. Utilizează instrumente și criterii simple pentru a evalua impactul unei activități de educație nonformală.**

- Elaborarea unui chestionar de feedback în urma derulării unei activități de educație nonformală, adresat unei anumite categorii de educabili;
- Discuție despre evaluarea activităților nonformale.
- Elaborarea unui eseu de 5 minute, eseu reflexiv, referitor la ultima activitate de educație nonformală la care au participat;
- Elaborarea unui inventar de tehnici/modalități de colectare a feedback-ului, de evaluare a activităților de educație nonformală pe care le-au experimentat în contexte variate
- Construirea unui instrument digital simplu de feedback/evaluare cu ajutorul unei aplicații sau platformă digitală cunoscută, aplicabil la diverse categorii de educabili
- Elaborarea unei grile de evaluare a unei activități de educație nonformală

CS 3.2. Analizează eficiența activităților educaționale desfășurate în contexte formale și nonformale, în raport cu nevoile și caracteristicile educabililor.

- Studiu de caz: Evaluarea unei activități de educație nonformală pe baza unui proiect al unei astfel de activități;
- Interviu cu un educator dintr-o organizație care oferă educație nonformală, cu întrebări referitoare la eficiența activităților de educație nonformală;
- Portofoliu reflexiv – reflecții cu privire la activitățile de educație nonformală la care au participat pe parcursul anului școlar
- Analiză comparativă a eficienței unei activități de educație nonformală din perspectiva unor categorii diferite de actori implicați
- Exerciții de analiză în grup și individual a unor instrumente de evaluare a activităților educaționale

CS 3.3. Interpretează rezultatele evaluării pentru îmbunătățirea procesului educativ.

Clasa a IX-a

- Studii de caz - Activități de valorizare a rezultatelor activităților nonformale
- Elaborarea unui **portofoliu reflexiv** despre impactul activităților educaționale nonformale
- Aplicarea unor modele de reflecție (ex. Kolb) asupra unei experiențe de învățare.
- Exerciții de analiză în grup și/sau individual a relevanței instrumentelor de evaluare/apreciere a activităților educaționale desfășurate

CG 4- Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.

Clasa a IX-a

CS 4.1. Identifică resurse educaționale variate (formale, nonformale, digitale, comunitare) în funcție de obiectivele urmărite și de caracteristicile grupului țintă

- Explorare de platforme educaționale, ONG-uri, muzee, centre culturale;
- Elaborarea unei fișe de resurse;
- Elaborarea unei hărți digitale de resurse digitale (platforme, aplicații, chatbot-uri) pentru educație nonformală;
- Utilizarea AI (chatbot-uri de tip Copilot, NotebookLM, ChatGPT) pentru crearea de materiale resursă în cadrul unor secvențe de instruire
- Portofoliu digital sau fizic cu resurse educaționale pentru activități nonformale viitoare.

CS 4.2. Analizează utilizarea responsabilă a resurselor educaționale, ținând cont respectarea unor criterii de selecție și norme de utilizare pertinente

- Atelier de dezbatere: „Responsabilitatea în alegerea resurselor”
- Dezbatere dirijată (metoda colțurilor) privind respectarea criteriilor legate de etică, incluziune, relevanță culturală într-o situație dată;
- Analiza unor elemente legate de dreptul de proprietate intelectuală, identitate vizuală, protecția datelor cu caracter personal în utilizare unor resurse digitale;
- Micro-cercetare: Relevanța informațiilor / materialelor prezente pe rețelele de socializare ca resurse pentru educație nonformală.

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.

Clasa a IX-a

CS 5.1. Identifică strategii de comunicare eficientă și empatică în contexte educaționale diverse.

- Jocuri de rol: profesor – elev, animator – participant, facilitator – grup;
- Reflecție asupra comunicării pozitive;
- Inventarierea caracteristicilor ascultării active pe baza unor exemple de situații educaționale prezentate audio-video
- Organizarea unei expoziții de postere în liceu având ca temă ”Comunicarea eficientă pentru activități nonformale de succes”
- Simularea de situații de comunicare asertivă, pasivă, agresivă în contexte în care sunt implicați actori educaționali diverși

CS 5.2. Aplică rolul și funcțiile fiecărui mediu educațional (familie, școală, organizații non-guvernamentale) în dezvoltarea personalității, în vederea colaborării eficiente între partenerii educaționali

- Construirea unui material de tip podcast, cu ajutorul unui chatbot (NotebookLM) pentru a argumenta rolul unui mediu educațional în dezvoltarea personalității
- Elaborarea unor liste de așteptări ale familiei față de școală, ale familiei față de diferite instituții de educație nonformală, ale acestor instituții față de școală și ale școlii față de aceste instituții
- Completarea unei diagrame Venn pentru a sintetiza și compara funcțiile școlii, familiei, ONG-urilor ca factori educaționali
- Elaborarea unor scenarii de activități de educație nonformală realizate în parteneriat, utilizând tehnica exploziei stelare
- Studiu de caz: „Școala mea – spațiu incluziv?”;
- Discuții despre diversitate și respect reciproc, „Cum construim un climat educațional sigur și prietenos?”

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a IX-a**CS 6.1. Descrie trăsături ale profesiei didactice și a codului etic al cadrului didactic adaptate contextului educației nonformale.**

- Analiza codului etic al cadrului didactic
- Micro-cercetare: „Valori și responsabilități ale educatorului modern”;
- Interviuri cu cadre didactice și instructori de educație nonformală.
- Elaborarea unei liste de norme de comportament deontologic al elevului practicant, aplicabil la activitățile de practică pedagogică

CS 6.2. Identifică propria motivație și aspirațiile profesionale în domeniul educației.

- Autoevaluare prin chestionar vocațional;
- Jurnal de reflecție „De ce aleg educația?”.
- Eseu reflexiv: „De ce aleg cariera didactică?”
- Exercițiu proiectiv: Care este evoluția mea profesională în primii 5 ani după terminarea liceului?

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII**Clasa a IX-a**

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Pedagogia - știința educației	<ul style="list-style-type: none"> • Obiectul, funcțiile și ramurile pedagogiei • Conceptul de educație: sensuri, funcții, structura, finalități, valori • Factorii dezvoltării personalității umane. Rolul educației în dezvoltarea personalității umane
2. Mediile educaționale	<ul style="list-style-type: none"> • Mediul familial, școlar, comunitar și digital • Parteneriatul educațional: școală – familie – comunitate • Spațiul nonformal ca mediu de învățare
3. Formele educației	<ul style="list-style-type: none"> • Educația formală, nonformală, informală – caracteristici și exemple • Relațiile de complementaritate dintre formele educației • Autoeducația • Educația permanentă și învățarea pe tot parcursul vieții
4. Conținuturile generale ale educației și provocările lumii contemporane/ Noile educații	<ul style="list-style-type: none"> • Laturile educației (educația intelectuală, moral-civică, fizică, profesională, estetică) • Noile educații • Educația ecologică și pentru dezvoltare durabilă, Educația interculturală și pentru diversitate, Educația digitală și media, Educația civică, pentru pace, sănătate, drepturile omului
5. Curriculum – delimitări conceptuale	<ul style="list-style-type: none"> • Curriculum- definiții, tipuri • Metodologia proiectării curriculum-ului, etape
6. Resurse și promovarea educației nonformale	<ul style="list-style-type: none"> • Tipuri de resurse educaționale nonformale: materiale creative, jocuri educative, resurse multimedia, spații comunitare • Utilizarea responsabilă a resurselor: adaptare la grupul țintă, respectarea diversității, sustenabilitate

Domenii de conținut	Conținuturi
	<ul style="list-style-type: none"> • Strategii de promovare a activităților nonformale: afișe, campanii online, parteneriate locale • Rolul educației nonformale în dezvoltarea competențelor transversale: comunicare, colaborare, gândire critică • Metode și tehnici de analiză a nevoilor educaționale ale copiilor și tinerilor (chestionar, interviu)
7.Evaluare - concept	<ul style="list-style-type: none"> • Ce este evaluarea? • Scopul și rolul evaluării în educație • Instrumente și criterii de evaluare în context formal și nonformal • Relația evaluare - autoevaluare
8. Etică și vocație în profesia didactică	<ul style="list-style-type: none"> • Valori și principii etice ale personalului implicat în educație • Responsabilitatea și imaginea publică a educatorului • Reflecția asupra propriei cariere în domeniul educației

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare-învățare în cadrul disciplinei “*Introducere în pedagogie*” trebuie să urmărească formarea competențelor specifice printr-o abordare activă, integrată și reflexivă, centrată pe elev. Activitățile didactice se vor proiecta astfel încât să stimuleze curiozitatea, participarea și gândirea critică a elevilor, în acord cu principiile pedagogiei moderne și cu specificul specializării pedagogia educație nonformale.

Se **recomandă** utilizarea metodelor interactive și participative, care facilitează învățarea prin cooperare, descoperire și experiență directă. În acest sens, pot fi valorificate metode precum:

- discuția dirijată și brainstormingul, pentru explorarea noțiunilor fundamentale ale pedagogiei;
- metodele de învățare prin cooperare (învățarea în echipă, Jigsaw/Mozaic) și peer learning-ul pentru a stimula comunicarea, schimbul de idei și responsabilitatea comună pentru învățare;
- studiul de caz și analiza de situații concrete, pentru ilustrarea formelor educației și a mediilor educaționale;
- jocul de rol, dezbateră și metoda proiectului, pentru dezvoltarea competențelor de comunicare, colaborare și aplicare practică a cunoștințelor;
- învățarea prin descoperire și învățarea bazată pe probleme, pentru stimularea gândirii critice și a autonomiei în învățare;
- instruirea asistată de calculator pentru a explora cu ajutorul instrumentelor, aplicațiilor, platformelor digitale și al chatbot-urilor diferite informații, zone de aplicare și derulare a educației nonformale, pentru a construi sau identifica resurse dar și pentru a valorifica abilitățile digitale ale elevilor, pentru a le dezvolta competențele digitale;
- posterul, eseul reflexiv, jurnalul reflexiv, tehnica exploziei stelare, metoda cubului, metoda colțurilor pentru dezvoltarea gândirii critice.

Activitățile didactice pot fi structurate astfel încât elevii să colaboreze în grupuri mici, să explice concepte colegilor, să elaboreze materiale comune și să își ofere reciproc feedback constructiv, contribuind astfel la învățarea prin cooperare și sprijin reciproc.

În cadrul tematicii dedicate formelor educației (formală, nonformală, informală), profesorul va urmări să evidențieze complementaritatea acestora prin activități care valorifică experiențele elevilor, participarea în activități de voluntariat, cluburi școlare, organizații de tineret sau proiecte comunitare.

Elevii pot fi implicați în micro-proiecte nonformale, precum campanii de conștientizare, acțiuni de educație pentru mediu, sănătate sau diversitate culturală, contribuind astfel la dezvoltarea competențelor

civice și sociale.

În studiul mediilor educaționale, se recomandă organizarea de activități de observare directă și de explorare a diferitelor contexte de învățare: familia, școala, comunitatea, mediul digital. Se pot utiliza fișe de observare, interviuri, vizite tematice sau proiecte colaborative realizate în parteneriat cu instituții educaționale sau organizații nonguvernamentale. Scopul acestor activități este de a înțelege modul în care fiecare mediu contribuie la formarea personalității umane și la promovarea învățării pe tot parcursul vieții. Abordarea temei „*Conținuturile educației și provocările lumii contemporane*” / „*Noile educații*” (ecologică, interculturală, digitală, civică, pentru sănătate etc.) trebuie realizată printr-o pedagogie a deschiderii și a interdisciplinarității. Profesorul poate propune proiecte tematice care să integreze conținuturi din alte discipline (biologie, TIC, educație civică, limbi moderne) și să încurajeze elevii să identifice legături între cunoștințele teoretice și viața reală. Se pot utiliza resurse multimedia, aplicații digitale și platforme colaborative care facilitează participarea activă și responsabilă a elevilor în procesul de învățare.

În concordanță cu prevederile *Instrucțiunii nr.8* din 1 septembrie 2025, accentul se pune pe activități de consolidare, aplicare și transfer a cunoștințelor, care să valorizeze formarea competențelor specifice prin învățare activă.

În cadrul procesului educativ, este esențială promovarea unui climat de învățare sigur, pozitiv și incluziv, bazat pe respect reciproc, toleranță și colaborare. Profesorul are rolul de facilitator și ghid al învățării, încurajând exprimarea liberă a ideilor, reflecția personală și participarea egală a tuturor elevilor.

Evaluarea competențelor dobândite se va realiza preponderent prin metode alternative de evaluare, centrate pe progresul elevului și pe aplicarea cunoștințelor în contexte practice.

Se pot utiliza:

- portofoliul personal (care include fișe de activitate, reflecții, produse educaționale);
- proiectul tematic (individual sau de grup);
- observarea sistematică a activității elevilor;
- auto- și interevaluarea, pentru cultivarea responsabilității personale față de învățare.

Se recomandă ca profesorii să integreze permanent dimensiunea nonformală a educației în demersurile de predare-învățare-evaluare, să valorifice experiențele elevilor și să promoveze o viziune holistică asupra educației, care include toate mediile și formele ei de manifestare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bocoș, Mușata și Jucan, Dumitru (2022). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*, Pitești, Editura Paralela 45
2. Council of Europe (2019). *Youth Work and Non-Formal Learning in Europe: Theory, Practices, and Policies*, Strasbourg, Council of Europe Publishing
3. Cristea, S. (2016). *Dicționar de pedagogie*, București, Editura Didactică și Pedagogică
4. Cucuș, C. (coord.) (2017). *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Iași, Editura Polirom
5. Cucuș, Constantin. (2014). *Pedagogie*, Iași, Editura Polirom
6. European Commission (2012). *Validation of Non-formal and Informal Learning in Europe*, Luxembourg, Publications Office of the European Union
7. European Youth Forum (2021). *Recognition of Non-formal Education: A Practical Guide for Youth Workers*, Brussels, EYF
8. Institutul Român pentru Formare (IRF): <https://irf.ro>
9. Jarvis, P. (2004). *Adult Education and Lifelong Learning: Theory and Practice*, London, RoutledgeFalmer

10. Mihăilescu, I. (2018). *Modele și practici în educația nonformală*, București, Editura Tritonic
11. Ministerul Educației Naționale (2020). *Strategia națională pentru învățarea pe tot parcursul vieții 2020–2030*, București, MEN
12. Neacșu, I. (2015). *Învățarea academică și nonformală. Strategii de formare și dezvoltare personală*, București, Editura Didactică și Pedagogică
13. Nistor, L. (2016). *Educația nonformală în contextul educației permanente*, Timișoara, Editura Eurostampa
14. Păun, Emil. (2017). *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*, Iași, Editura Polirom
15. Pânișoară, I.-O. (2017). *Psihologia educației și a formării*, Iași, Editura Polirom
16. Pânișoară, Ion-Ovidiu, Cristea, Sorin. (2024). *Manual de pedagogie pentru profesori*, Iași, Editura Polirom
17. Pânișoară, Ion-Ovidiu. (2015). *Comunicarea eficientă (ediția a IV-a)*, Iași, Editura Polirom
18. Salto-Youth (2022). *Toolbox for Non-Formal Learning Activities*, Brussels: SALTO-YOUTH Resource Centre
19. Șerbănescu, L. (2014). *Educația nonformală – repere teoretice și metodologice*, București, Editura Universitară
20. UNICEF România (2019). *Educația nonformală în școală – ghid pentru cadre didactice și lucrători de tineret*, București, UNICEF

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Barbacaru Mihaela Sorina	prof./ I	Liceul Pedagogic "Nicolae Iorga, Botoșani, Botoșani
Chițu Eugenia Larisa	prof.	Colegiul Național „Preparandia Dimitrie Țichindeal”, Arad
Manolache Cristina	prof. dr.	Liceul Pedagogic "Nicolae Iorga, Botoșani, Botoșan

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof.dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

